

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 75/2020-66

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Davalom, Ph.D., LL.M, Gercenova 35, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 3 a porušenia čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1 a porušenia čl. 14 ods. 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-514/NKA-FP-ZA-2016 v súvislosti so zadržaním [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v čase o 13.00 h v príletovej hale Letiska M. R. Štefánika v Bratislave a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Davalom, Ph.D., LL.M, Gercenova 35, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 3 a porušenia čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1 a porušenia čl. 14 ods. 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry (ďalej aj „vyšetrovateľ národnej kriminálnej agentúry“) v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-514/NKA-FP-ZA-2016 v súvislosti so zadržaním sťažovateľa 15. apríla 2019 v čase o 13.00 h v príletovej hale Letiska M. R. Štefánika v Bratislave.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, špecializovaného tímu, expozitúry Bratislava ČVS: PPZ-514/NKA-FP-ZA-2016 z 15. marca 2019 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku spáchaný spolupáchateľstvom podľa § 237 ods. 1 a 4 písm. a) v spojení s § 20 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon účinného v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“). Sťažovateľ bol 15. apríla 2019 v čase o 13.00 h v príletovej hale Letiska M. R. Štefánika v Bratislave zadržený príslušníkmi Policajného zboru národnej kriminálnej agentúry po jeho prilete z Milána pravidelnou leteckou linkou. Zadržanie realizoval vyšetrovateľ národnej

kriminálnej agentúry podľa § 86 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Sťažovateľovi bolo 15. apríla 2019 po jeho zadržaní doručené uznesenie o vznesení obvinenia, následne bol vypočutý v procesnom postavení obvineného a zároveň mu bolo doručené aj predvolanie obvineného z 29. marca 2019 na výsluch plánovaný na 15. máj 2019. Zo zápisnice o výsluchu obvineného z 15. apríla 2019 vyplýva, že výsluch sťažovateľa v procesnom postavení obvineného bol ukončený v čase o 20.00 h, keď bol opatrením vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry vydaným so súhlasom prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry daným 15. apríla 2019 o 19.50 h prepustený zo zadržania na slobodu. Sťažovateľ bol prepustený zo zadržania podľa § 86 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu, že dôvody väzby pominuli. Obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa trvalo 7 hodín.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti rozdelil svoju sťažnostnú argumentáciu do dvoch rovín.

3.1.1 V prvej rovine svojej argumentácie sťažovateľ namieta nezákonnosť svojho zadržania 15. apríla 2019 v čase od 13.00 h do 19.50 h a tvrdí, že „*Obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa nespĺňa základnú požiadavku zákonnosti, nakoľko nebol daný žiaden dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku a zároveň ani bezodkladnosť zadržania policajtom podľa § 86 ods. 1 Trestného poriadku. Uvedené skutočnosti odporca žiadnym spôsobom ani neskúmal a nevyhodnocoval na základe konkrétnych okolností týkajúcich sa sťažovateľa v danom prípade. Samotné postavenie sťažovateľa ako obvineného v predmetnom trestnom konaní, nie je zákonným dôvodom na obmedzenie osobnej slobody formou zadržania za účelom výsluchu. Z toho dôvodu predstavuje Zadržanie sťažovateľa svojvoľný a arbitrárny zásah odporcu do základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu. Ministerstvu vnútra, ani žiadnemu policajtovi či vyšetrovateľovi zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva ani teoretická možnosť obmedziť osobnú slobodu bez zákonného dôvodu takým spôsobom, ako v prípade Napadnutého konania, ktoré porušuje ústavnú zásadu legality a zákazu svojvôle.*“.

3.1.2 V konkrétnych skutkových okolnostiach sťažovateľ predovšetkým poukazuje na tieto skutočnosti:

„Podľa Uznesenia o vznesení obvinenia bolo vyšetrovanie začaté dňa 15.7.2016. Do dňa Zadržania vyšetrovanie prebiehalo takmer tri roky (presne dva roky a deväť mesiacov), počas ktorých vyšetrovateľ zisťoval skutkové okolnosti konania, ktoré sa dáva sťažovateľovi za vinu. Počas tohto obdobia nebol sťažovateľ ani raz vypočutý a ani predvolaný na podanie vysvetlenia vo veci. Sťažovateľovi nebolo nikdy pred Zadržaním doručené žiadne predvolanie na výsluch, resp. podanie vysvetlenia v danej trestnej veci. Vyšetrovateľ sa do Zadržania žiadnym spôsobom nesnažil predvolať sťažovateľa na výsluch, nikdy pred Zadržaním mu políciou nebolo oznámené, že má záujem o jeho výpoveď a že by sa mal dostaviť na príslušný útvar Policajného zboru. Prvý krát odporca informoval sťažovateľa o záujme na jeho vypočutí priamo dňa 15.4.2019 na Letisku.

Uznesenie o vznesení obvinenia bolo vyšetrovateľom Policajného zboru spracované dňa 15.3.2019 (podľa dátumu uvedeného v záhlaví písomného vyhotovenia). Sťažovateľ tvrdí, že do dňa Zadržania mu nebolo toto uznesenie žiadnym spôsobom doručované a bolo mu doručené až v deň Zadržania počas výsluchu. Prečo bolo nevyhnutné realizovať výsluch sťažovateľa práve dňa 15.4.2019 a prečo bolo Zadržanie policajtom neodkladným úkonom počas takmer troch rokov vyšetrovania, nie je známe a tieto skutočnosti neboli zo strany odporcu nijako vysvetlené. Odporca nezvolil postup, ktorým mohol štandardne doručiť Predvolanie na výsluch z marca 2019 poštou na adresu trvalého pobytu sťažovateľa.

Počas výsluchu v rámci Zadržania nebol sťažovateľovi uvedený žiaden vecný argument, pre ktorý bola obmedzená jeho osobná sloboda a ktorý by predstavoval konkrétnu skutočnosť, z ktorej vyplýva dôvodná obava podľa § 71 Trestného poriadku, že (i) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, (ii) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo (iii) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Žiadnym spôsobom nebola vysvetlená naliehavosť a neodkladnosť predmetného vyšetrovacieho úkonu - výsluchu obvineného - v danom čase bezprostredne po prilete obvineného do mesta, v ktorom má svoj trvalý pobyt. Na adrese trvalého pobytu sa sťažovateľ zdržiava pravidelne, v zásade dvakrát do mesiaca, približne na dva až tri dni.

Aj v momente Zadržania sťažovateľ priletel zo zahraničia do miesta svojho trvalého pobytu. Akékoľvek teoretické tvrdenie o obave z úteku a skrývania sa pred trestným stíhaním, ktoré nebolo v žiadnom momente odporcom ani vyslovené, sa nezakladá na pravde a odporca disponuje dostatočnými operatívnymi spôsobmi na zistenie tejto základnej skutočnosti. Sťažovateľ má aj v čase, keď sa nezdržiava na adrese trvalého bydliska, zabezpečené preberanie poštových zásielok. Zároveň už sťažovateľ nepracuje v obchodnej spoločnosti, ktorá má v danom trestnom konaní postavenie poškodeného. Nemôže preto žiadnym spôsobom pokračovať v konaní, ktoré sa dáva sťažovateľovi za vinu a nemôže ani nijako ovplyvňovať uvedený subjekt, jeho zamestnancov, manažérov a pod.“

3.1.3 V závere svojej argumentácie sťažovateľ uzatvára: „*Obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa nespĺňa základnú požiadavku zákonnosti, nakoľko nebol daný žiaden dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku a zároveň ani bezodkladnosť zadržania policajtom podľa § 86 ods. 1 Trestného poriadku. Uvedené skutočnosti odporca žiadnym spôsobom ani neskúmal a nevyhodnocoval na základe konkrétnych okolností týkajúcich sa sťažovateľa v danom prípade. Samotné postavenie sťažovateľa ako obvineného v predmetnom trestnom konaní, nie je zákonným dôvodom na obmedzenie osobnej slobody formou zadržania za účelom výsluchu. Z toho dôvodu predstavuje Zadržanie sťažovateľa svojvoľný a arbitrárny zásah odporcu do základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu. Ministerstvu vnútra, ani žiadnemu policajtovi či vyšetrovateľovi zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva ani teoretická možnosť obmedziť osobnú slobodu bez zákonného dôvodu takým spôsobom, ako v prípade Napadnutého konania, ktoré porušuje ústavnú zásadu legality a zákazu svojvôle.“*

3.2.1 V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu namieta porušenie prezumpcie neviny tým, ako boli zo strany médií a Policajného zboru na jeho facebookovej stránke podané informácie o jeho zadržaní. K tomu poukazuje na viaceré výroky ako napríklad: „*Vyšetrovateľ Špecializovaného tímu národnej jednotky finančnej polície národnej kriminálnej agentúry vznesol obvinenie dvom občanom [REDAKOVANÉ] - v čase spáchania skutku čelným predstaviteľom spoločnosti [REDAKOVANÉ], za spáchanie obzvlášť závažného zločinu porušovanie povinnosti pri správe cudzieho*

majetku.“ alebo „Súčasne v Bratislave došlo k zadržaniu jedného z obvinených, s ktorým budú vykonané procesné úkony a bude skúmané naplnenie dôvodov väzby. Konaním obvinených súvisiacim s hospodárením s majetkom [REDAKOVANÉ], vznikla škoda vo výške viac ako 22 miliónov eur.“ Z takéhoto spôsobu informovania verejnosti o svojom trestnom stíhaní sťažovateľ odvádza porušenie „prezumpcie nevinny“ a „umožneniu jednoduchaj identifikácie obvineného“. V ďalšom konštatuje, že „Jednoduchá identifikácia sťažovateľa spočívala v skutočnosti, že okrem iniciálok jeho mena a priezviska uviedla polícia, že... bol čelným predstaviteľom spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Na základe verejne dostupných údajov z obchodného registra mohol každý nazrieť do výpisu spoločnosti, ktorej názov bol plne citovaný a vyhľadať si plné meno sťažovateľa, obzvlášť v spojení s údajom, že sťažovateľ je štátnym občanom Talianskej republiky, čím sa ešte uľahčila jeho identifikácia, keďže má talianske meno.“. Do pozornosti dáva aj to, že «Zvuková časť Záznamu bola upravená spôsobom, ktorý neumožňoval počuť rozhovor medzi osobami vizuálne zachytenými na Zázname. Originálna zvuková stopa bola v Zázname nahradená zvukovou zložkou pozostávajúcou z časti hudobného diela čínskeho autora menom Jincheng Zhang s názvom diela Myself. Ide o dynamickú a dramatickú inštrumentálnu melódiu, ktorá Záznam Zadržania dramatizuje, bulvarizuje a jej dôsledkom je citové podfarbenie a zvýraznenie významu deja zachyteného Záznamom. Odporca tak cielene a umelo citovo podfarbil Záznam Zadržania s cieľom podporiť v divákoch Záznamu vnímanie, že osoba, ktorá je na zázname v putách, odvádzaná policiou po jej zadržaní, je vinná z trestného činu „podvodu“ v hodnote miliónov eur.». V snahe o demonštráciu fabulatívneho prístupu polície k informovaniu verejnosti o jeho prípade uvádza, že «Uznesenie o vznesení obvinenia označuje konanie, ktoré je predmetom vyšetrovania, ako zločin porušovania povinností pri správe cudzieho majetku. V žiadnom prípade nejde teda o podvod, ktorý je samostatnou skutkovou podstatou Trestného zákona. Sťažovateľ nie je vyšetrovaný zo spáchania trestného činu „podvodu“. Uvedená skutočnosť je odporcovi zrejmá, no napriek tomu v nadpise citovaného textu, ktorý uvádza Záznam Zadržania na Sociálnej sieti, odporca použil slová „PRÍPAD MILIÓNOVÉHO PODVODU [REDAKOVANÉ]“. Zo strany ministerstva vnútra a Policajného zboru ide o klamstvo, ktorého cieľom je cielene

pritiahnuť záujem čitateľov profilu Sociálnej siete odporcu použitím slova „podvod“, ktoré je pre širokú verejnosť jednoduchšie uchopiteľný s jasnou negatívnou konotáciou.».

3.2.2 Na podporu svojej argumentácie sťažovateľ odkazuje aj na to, že „Na Sociálnej sieti samotnej si Záznam Zadržania pozrelo ku dňu 17.6.2019 pozrelo viac ako 24.000 divákov. Odo dňa 15.4.2019 bol Záznam prebraný všetkými relevantnými médiami (printovými, rozhlasovými, televíznymi vysielateľmi, vrátane poskytovateľov mediálnych služieb cez internet, vrátane audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie, vrátane verejnosti dostupných platforiem na zdieľanie videí). Len v deň Zadržania bola informácia o Zadržaní zdieľaná poskytovateľmi mediálnych služieb, vrátane informačných elektronických portálov, ktorých priemerná návštevnosť v danom týždni bola 273.000 používateľov (HNonline.sk), 765.000 používateľov (Aktuality.sk), 565.000 používateľov (sme.sk), či 290.000 používateľov (pravda.sk). Ide o masívne pokrytie, ktoré v realite znemožnilo akékoľvek zachovanie prezumpcie nevinu sťažovateľa.“.

4.1 Vzhľadom na uvedené sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné práva [REDAKOVANÉ] na (i) osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických práv a (ii) súdnu a inú právnu ochranu spočívajúcu v ústavnej zásade prezumpcie nevinu podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 ods. 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických práv zadržaním [REDAKOVANÉ] dňa 15.4.2019 v priletovej hale Letiska M. R. Štefánika - Airport Bratislava, a.s. (BTS), jeho spútaním a následným spôsob informovania o zadržaní zo strany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky porušené boli.

II. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2.000 Eur (slovom dvetisíc eur), ktoré je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky povinné vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

III. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je povinné uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 346,26 Eur...“

4.2 Na výzvu ústavného súdu z 19. augusta 2019 právnenému zástupcovi sťažovateľa bol petit podanej ústavnej sťažnosti doplnený takto:

„I. Základné práva [REDAKOVANÉ] na

(i) osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických práv a

(ii) súdnu a inú právnu ochranu spočívajúcu v ústavnej zásade prezumpcie neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 ods. 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických práv postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-514/NKA-FP-ZA-2016 porušené boli.

II. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2.000 Eur (slovom dvetisíc eur), ktoré je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, Národná kriminálna agentúra povinné vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

III. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, Národná kriminálna agentúra, je povinné uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 346,26 Eur...“

II.

Právomoc ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

13. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

14. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

15. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duľovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duľa.

III.

Referenčné právne normy

16.1 Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy sa osobná sloboda zaručuje. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu

do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočúť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

16.2 Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán;

e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

16.3 Podľa čl. 9 ods. 1 paktu každý má právo na slobodu a bezpečnosť. Nikto nesmie byť svojvoľne zatknutý alebo zadržaný. Nikto nesmie byť pozbavený slobody okrem prípadov, keď sa tak stane na základe zákona a v zhode s konaním, ktoré ustanovuje zákon.

17.1 Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

17.2 Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

17.3 Podľa čl. 14 ods. 2 paktu každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, pokiaľ nie je zákonným postupom preukázaná jeho vina.

18. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu...

b) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru a

1. prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo

2. vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora.

Podľa § 7 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o zatknutí, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody má ten, na kom bolo vykonané, ak bolo rozhodnutie zrušené ako nezákonné alebo pri ňom došlo k nesprávnemu úradnému postupu.

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na:

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,

- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode.

19. Podľa § 210 Trestného poriadku obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prietahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

20. Podľa § 6 ods. 1 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd informujú verejnosť o trestnom konaní podľa tohto zákona poskytnutím informácií oznamovacím prostriedkom. Pri tomto informovaní však musia dbať na ochranu utajovanej skutočnosti, obchodného tajomstva, bankového tajomstva, daňového tajomstva, poštového tajomstva alebo telekomunikačného tajomstva.

Podľa § 6 ods. 2 Trestného poriadku pri poskytovaní informácií sú orgány činné v trestnom konaní a súd oprávnení utajiť tie skutočnosti, ktoré by mohli zmariť alebo sťažiť objasnenie a vyšetrenie vecí. Pritom sú povinní dbať na zásadu prezumpcie nevinoty. Dbajú aj na to, aby nezverejňovali chránené osobné údaje ani skutočnosti súkromného charakteru,

najmä rodinného života, obydlia a korešpondencie, ktoré priamo s trestnou činnosťou nesúvisia. Osobitne dbajú na záujmy maloletých, mladistvých a poškodených, ktorých osobné údaje sa nezverejňujú.

Podľa § 6 ods. 3 Trestného poriadku v konaní pred súdom rozsah poskytovaných informácií vyplýva zo zásady verejnosti. V priebehu súdneho konania nemožno účastníkom zakázať zhotovovanie písomných poznámok alebo nákresov, ak sa touto činnosťou nenarušuje priebeh konania.

21. Podľa § 3 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov osobnými údajmi sú údaje týkajúce sa určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu.

22. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy sa smú vyhotoviť alebo použiť len s jej privolením.

Podľa § 12 ods. 2 Občianskeho zákonníka privolenie nie je potrebné, ak sa vyhotovia alebo použijú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky, zvukové alebo obrazové a zvukové záznamy na úradné účely na základe zákona.

Podľa § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy sa môžu bez privolenia fyzickej osoby vyhotoviť alebo použiť primeraným spôsobom tiež na vedecké a umelecké účely a pre tlačové, filmové, rozhlasové a televízne spravodajstvo. Ani také použitie však nesmie byť v rozpore s oprávnenými záujmami fyzickej osoby.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

IV.1 K namietanému porušeniu čl. 5 ods. 1 dohovoru

23. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zistil, že je potrebné ju v tejto časti odmietnuť z dôvodu nesplnenia náležitostí ustanovených zákonom

24.1 Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

24.2 Ústavná sťažnosť musí podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde obsahovať aj c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí a d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

25.1 Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom... c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu.

25.2 Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

25.3 Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

26.1 Sťažovateľ bol zadržaný podľa § 86 ods. 1 Trestného poriadku vyšetrovateľom národnej kriminálnej agentúry 15. apríla 2019 v čase o 13.00 h a prepustený zo zadržania 15. apríla 2019 v čase o 19.50 h opatrením vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry podľa § 86 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu pominutia dôvodov väzby. Obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa trvalo 7 hodín.

26.2 Sťažovateľom označený čl. 5 ods. 1 dohovoru skutkovo vymedzuje viaceré spôsoby a dôvody obmedzenia osobnej slobody a v tomto kontexte aj možné porušenie práva na slobodu a bezpečnosť, resp. čl. 5 ods. 1 dohovoru pozostáva z viacerých odlišných, navzájom nezameniteľných skutkových dôvodov obmedzenia osobnej slobody. Sťažovateľ mohol podľa okolností prípadu, teda v súvislosti so svojím zadržaním namietat porušenie čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru v spojení s čl. 5 ods. 3 dohovoru, čo však v petite podanej ústavnej sťažnosti neuvádza. Teda sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti uvádza len všeobecne porušenie čl. 5 ods. 1 dohovoru bez ďalšieho bližšieho precizovania skutkového vymedzenia dôvodu spadajúceho do okolností jeho zadržania a v kontexte jeho sťažnostnej argumentácie aj porušenie práva na slobodu a bezpečnosť.

26.3 Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Taktiež podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu finálny návrh rozhodnutia (petit), ktorý je pre splnenie zákonných náležitostí návrhu rozhodujúci, musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu vo veci (II. ÚS 37/02, III. ÚS 17/03, III. ÚS 234/04). Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09). Text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011, IV. ÚS 481/2011), môže však v určitých prípadoch slúžiť ako interpretačná pomôcka na zistenie obsahu inak úplného petitu, ktorý nejednoznačným slovným vyjadrením pripúšťa viac významov.

26.4 Vzhľadom na to, že sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti bližšie neoznačil (nekonkretizoval) dôvod porušenia práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmieta

sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nesplnenia náležitostí ustanovených zákonom.

IV.2 K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1 paktu

27. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zistil, že je potrebné ju v tejto časti odmietnuť ako neprípustnú.

28. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

29. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

30. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného

súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

31. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom.

32. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

33. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis stanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci

(čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

34.1 V predmetnej veci tak sťažovateľ nevyužil účinný prostriedok nápravy, ktorým je žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa národnej kriminálnej agentúry vec dozorujúcim prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Pokiaľ sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti argumentuje tým, že „*prokurátor nemá v rámci prešetrenia postupu policajta oprávnenie rozhodnúť o porušení... základných práv a slobôd*“, tak sa mýli, keďže všetky orgány verejnej moci nie sú zodpovedné len za výklad a aplikáciu zákonov, ale sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd v zmysle čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy (I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01). V okolnostiach sťažovateľovej veci taktiež nie je (už aktuálne) možné súhlasiť s ním predostretým názorom o nemožnosti postupovať podľa § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení účinnom do 31. decembra 2015 z dôvodu zmeny zákonnej úpravy, a tým aj odstránenia účinného prostriedku nápravy, ktorým bol podnet, opakovaný podnet a ďalší opakovaný podnet, pokiaľ obsahoval nové skutočnosti, keďže bol tento s účinnosťou od 1. januára 2020 nahradený príkazom generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 a účinným prostriedkom nápravy podľa neho je podanie, ktorým sa „*podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní, vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku... a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podania podľa Trestného poriadku.*“.

34.2 Keďže sťažovateľ bol zadržaný ako obvinený a naďalej je trestne stíhaný, v aktuálnych súvislostiach je pre neho prednostným prostriedkom nápravy žiadosť o preskúmanie postupu policajta prokurátorom. To platí vo vzťahu k zisteniu, resp. autoritatívnej konštatácii tvrdeného porušenia práva na osobnú slobodu v (minulom)

čase zadržania a ďalším relevantným konzekvenciám (pozri nasledujúci bod). Na samotné ukončenie obmedzovania osobnej slobody sťažovateľa zadržaním alebo väzbou (po jeho prepustení zo zadržania) už ďalší zásah (ani) prokurátora nebol a ani aktuálne nie je potrebný.

34.3 Pokiaľ ide o finančnú kompenzáciu súvisiacu s tvrdeným nezákonným zadržaním, počíta s ňou zákon č. 514/2003 Z. z. (pozri bod 18) podľa podmienok v ňom uvedených. Pri nezákonnom zadržaní, resp. nesprávnom úradnom postupe použitom pri zadržaní sa uhrádza nielen skutočná škoda a ušlý zisk, ale z hľadiska zadosťučinenia vzhľadom na spôsobenú ujmu, ak nepostačuje samotné konštatovanie porušenia práva, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch. Záber použitia tohto inštitútu je rozsiahly (§ 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.) vrátane zohľadnenia následkov v súkromnom a spoločenskom živote. Náhrada nemajetkovej ujmy je tu špecifikovaná pre ujmu spôsobenú (aj) nezákonným zadržaním bez ohľadu na právnu úpravu ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka (sťažovateľ v bode 53 ústavnej sťažnosti uvádza, že jej predmetom nie je ochrana osobnostných práv), aj keď obsahový prienik týchto inštitútov je zrejmy a nevyhnutný, rovnako tak subsidiárne použitie právnej úpravy na báze analógie a judikatúrna aplikačná podpora. Treba doplniť, že pre úspešnosť uplatnenia dotknutých nárokov je kľúčové preukázanie protiprávnosti pri dôvodoch zadržania alebo postupe pri ňom, čo súvisí s problematikou dvoch bezprostredne predchádzajúcich bodov.

34.4 Zároveň platí, že aj uplatnenie akéhokoľvek majetkového nároku v dotknutých súvislostiach (pokiaľ k nemu sťažovateľ smeruje) musí predchádzať uplatneniu primeraného finančného zadosťučinenia na základe ústavnej sťažnosti, keďže princíp subsidiarity platí univerzálne pre všetky prostriedky na ochranu základných práv a právomoc ústavného súdu je až konečnou nápravou ich zlyhania zo strany príslušných orgánov, súčasťou ktorej je aj primerané finančné zadosťučinenie (po ktorom na základe úspechu ústavnej sťažnosti môže kumulatívne nasledovať aj úspešné uplatnenie skôr neúspešne uplatnených nárokov podľa zákona č. 514/2003 Z. z.). Opačný inštančný postup je potrebné použiť len v súvislosti s nečinnosťou a priet'ahmi, a to na základe § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.

34.5 V súhrne možno konštatovať, že účinným prostriedkom nápravy, ktorý predchádza podaniu ústavnej sťažnosti v tejto veci, je uplatnenie náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu neprípustnosti.

IV.3 K namietanému porušeniu prezumpcie nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 14 ods. 2 paktu

35.1 Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietal porušenie princípu prezumpcie nevinu, k porušeniu ktorého malo dôjsť tým ako Policajný zbor informoval verejnosť o jeho trestnej veci na svojej facebookovej stránke, a tým, že tam zverejnené informácie prevzali viaceré printové médiá pôsobiace v Slovenskej republike (bližšie pozri bod 3.2.1 a 3.2.2).

35.2 Z predostretej zákonnej úpravy § 6 ods. 1 Trestného poriadku (pozri bod 20) vyplýva zákonná povinnosť orgánov činných v trestnom konaní poskytovať informácie z trestného konania pre verejnosť a podľa § 12 ods. 2 Občianskeho zákonníka je daná taktiež zákonná možnosť zhotovovania obrazových a zvukových záznamov osoby bez privolania dotknutej osoby pre úradné účely (§ 6 ods. 1 Trestného poriadku), ktoré je možné podľa § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka použiť pre rozhlasové a televízne spravodajstvo.

35.3 Navyše z predostretej argumentácie sťažovateľa nevyplýva, aký reálny dopad na jeho trestnú vec a postup orgánov činných v trestnom konaní mal sťažovateľom namietaný spôsob informovania o jeho trestnom stíhaní. Z obsahu vykonaných vyšetrovacích a zaisťovacích úkonov je zrejmé, že bol zo zadržania prepustený ešte v ten istý deň 15. apríla 2019 po 7 hodinách a je aj naďalej trestne stíhaný. Cieľom princípu prezumpcie nevinu je zabezpečiť, aby sa na osobu páchatel'a podozrivého z trestnej činnosti, alebo obvineného z trestnej činnosti hľadelo ako na nevinného do času rozhodnutia súdu o jeho vine alebo nevine a v tomto ohľade z jeho argumentácie nevyplýva, ako mal zvolený spôsob informovania o jeho trestnom stíhaní negatívne ovplyvniť v jeho neprospech činnosť orgánov činných v trestnom konaní. Pokiaľ ide o verejnosť, žiaden policajný mediálny

výstup neoznačil sťažovateľa za vinného ako právoplatne (ani neprávoplatne) odsúdeného. Sťažovateľom citovaná formulácia o spôsobení, resp. vzniku škody je použitá aj v uznesení o vznesení obvinenia a práve v tejto súvislosti (nezamieňania štádií konania) prezumpciu nevinu neporušuje. Rovnako namietaná zámena zákonného pomenovania trestného činu (parciálne bol na sociálnej sieti použitý pojem „podvod“) nie je podstatná a nemôže vyvolávať dojem vyššej závažnosti činu, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, a to aj vzhľadom na rovnaké trestné sadzby podľa § 212 Trestného zákona (pri trestnom čine podvodu) a podľa § 237 Trestného zákona (pre ktorý je sťažovateľ stíhaný) vrátane konkrétne použitej kvalifikácie podľa škodového pásma (odsek 4 v oboch ustanoveniach).

35.4 Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu